

Združenje občin Slovenije

The Association of Municipalities of Slovenia

E mail: info@zdruzenjeobcin.si

www.zdruzenjeobcin.si

PRIROČNIK ZA OBČINSKE FUNKCIONARJE

Ljubljana, september 2010

KAZALO

1. UVOD	3
2. SPLOŠNO O LOKALNI SAMOUPRAVI V REPUBLIKI SLOVENIJI	5
USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE	5
EVROPSKA LISTINA LOKALNE SAMOUPRAVE	6
ZAKONI.....	6
3. STATUS OBČINSKIH FUNKCIONARJEV	6
NARAVA IN TRAJANJE MANDATA	6
NAČIN OPRAVLJANJA FUNKCIJE IN PLAČILO ZA OPRAVLJANJE FUNKCIJE	7
NEZDRUŽLJIVOST	7
NADOMESTITEV OBČINSKEGA FUNKCIONARJA	9
PRENEHANJE MANDATA	9
4. DELO ORGANOV V OBČINI	10
ŽUPAN.....	11
PODŽUPAN	11
OBČINSKI SVET.....	12
NADZORNI ODBOR	13
OBČINSKA UPRAVA.....	13
SKUPNA OBČINSKA UPRAVA	14
5. AKTI OBČINE	14
VRSTE AKTOV	14
POSTOPEK ZA SPREJEM OBČINSKEGA PREDPISA	16
OBJAVA.....	18
6. PRISTOJNOSTI OBČIN	18
IZVIRNE PRISTOJNOSTI OBČIN.....	18
PRENESENE PRISTOJNOSTI OBČIN.....	19
7. FINANCIRANJE OBČINE	20
LASTNI VIRI OBČINE.....	20
SREDSTVA DRŽAVE	21
ZADOLŽEVANJE OBČIN.....	21
PREMOŽENJE OBČINE.....	22
PRORAČUN	22
8. VOLITVE	24
VOLILNA PRAVICA	24
VOLILNI SISTEM.....	24
KANDIDIRANJE.....	24
RAZPIS IN IZVEDBA VOLITEV	25
VOLITVE PRIPADNIKOV ITALIJANSKE, MADŽARSKE IN ROMSKE SKUPNOSTI	26
VOLILNA KAMPANJA.....	26
VOLILNA KAMPANJA V MEDIJIH.....	27
VOLITVE V SVETE KRAJEVNIH, VAŠKIH IN ČETRTHNIH SKUPNOSTI.....	28
9. SODELOVANJE OBČANOV PRI ODLOČANJU	28
ZBOR OBČANOV	29
REFERENDUM.....	29
LJUDSKA INICIATIVA	30
10. JAVNE SLUŽBE	30
11. POVEZOVANJE OBČIN	32

Združenje občin Slovenije

2

INTERESNA ZVEZA OBČIN.....	32
ZDRUŽENJA OBČIN	32
12. MEDNARODNO POVEZOVANJE OBČIN	34
13. LITERATURA IN PRAVNI VIRI	35

Izdalo in založilo Združenje občin Slovenije

Odgovorna urednica:

Polonca Drofenik

Avtorji:

Polonca Drofenik

Mateja Eržen

Sonja Parkelj

Oblikovanje in tisk:

ŠPES d.o.o.

1. UVOD

Ustava Republike Slovenije iz leta 1991 je uvedla nov sistem lokalne samouprave, ki se bistveno razlikuje od prejšnjega sistema, sistema komun. Na osnovi ustavnih določil je bila v letih 1993/94 v Sloveniji tudi izpeljana reforma lokalne samouprave. Leta 1993 je bil sprejet Zakon o lokalnih volitvah in na podlagi obeh dokumentov so bile v letu 1994 prvič izvedene volitve organov lokalnih oblasti - županov in članov občinskih svetov. Volivci so takrat volili člane občinskega sveta in župane v 147 občinah. Letošnje lokalne volitve v občinske svete in redne volitve županov so že pete po vrsti in tokrat bodo volivci volili člane občinskih svetov in župane v 210 občinah.

Da bi izvoljeni občinski svetniki in župani lahko dobro opravljali delo, je ključno dobro poznavanje tako zakonodaje kot tudi okolja, v katerem so izvoljeni. Pri oblikovanju in sprejemanju kvalitetnih in premišljenih odločitev morajo izvoljeni funkcionarji poznati utrip lokalnega življenja, težave, s katerimi se srečujejo prebivalci območja, njihove potrebe in želje. Za vse to so potrebne izkušnje, širok spekter znanj in poznavanje delovanja državne ter javne uprave. Občinski svetniki, ki svoje delo opravljajo že kakšen mandat ali tudi več, vse to imajo. Tisti, ki pa na to pot stopajo prvič, imajo lahko pri začetnem delu nekaj težav, sploh če ne prihajajo iz področja javne sfere.

Za vse, ki se prvič podajate na pot občinskega svetnika in župana, in tudi za tiste, ki si samo želite imeti zbir informacij na enem mestu, smo pripravili priročnik, s katerim želimo podati celovite in enovite informacije o delu občinskih funkcionarjev, njihovih obveznostih in dolžnostih, pa tudi pravicah in še mnogo več.

Priročnik, ki je pred vami, naj vam služi kot pomoč, ko ne veste, kje bi začeli iskati neke podatke, ali če samo želite potrditev in osvežitev svojega znanja.

Pri opravljanju zahtevnega dela vam želimo veliko dobre volje in potrpljenja, pa tudi kanček sreče je vedno dobrodošel. Naj odločitve, ki jih boste sprejeli, šeboljšajo življenje prebivalcev vaše občine in doprinesejo k razvoju občine in njeni prepoznavnosti tudi širše.

2. SPLOŠNO O LOKALNI SAMOUPRAVI V REPUBLIKI SLOVENIJI

Lokalna samouprava je normativna institucija, njen položaj pa je določen z ustavo oziroma zakonodajo posamezne države.

Lokalna skupnost je naravna teritorialna družbena skupnost, kjer se na lokalni ravni pojavljajo določene skupne potrebe prebivalcev, ki jih rešujejo skupaj. **Osnovni elementi** lokalne skupnosti so:

- določen teritorij;
- ljudje, ki tu živijo;
- potrebe ljudi, dejavnosti za zadovoljevanje potreb;
- zavest ljudi o lokalni skupnosti, ki ji pripadajo.

Lokalne skupnosti kot temelj lokalne samouprave oziroma nosilke lokalne samouprave sestavljajo ljudje, organizirani v občine, mesta ali širše lokalne skupnosti. Lokalna samouprava pomeni pravico lokalnih skupnosti, da v svoji pristojnosti samostojno urejajo in opravljajo javne zadeve, ki se tičejo življenja in dela prebivalcev na njihovem območju. Po Evropski listini lokalne samouprave je lokalna samouprava opredeljena kot pravica in sposobnost lokalnih oblasti, da v mejah zakona urejajo in opravljajo bistveni del javnih zadev v lastni pristojnosti in v korist lokalnega prebivalstva.

USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ustava RS že v splošnih določbah vsebuje določila, ki se nanašajo na ureditev lokalne samouprave. Tako je v **9. členu** določeno da je v Slovenji zagotovljena lokalna samouprava, še posebej pa je to področje urejeno v podpoglavju z naslovom "*Lokalna samouprava*", kjer se na lokalno samoupravo nanaša sedem členov, in sicer:

- **138. člen** določa, da prebivalci Slovenije uresničujejo lokalno samoupravo v občinah in drugih lokalnih skupnostih.
- po določbah **139. člena** je občina samoupravna lokalna skupnost, katere območje obsega naselje ali več naselij, ki so povezana s skupnimi potrebami in interesi prebivalcev. Občina se ustanovi z zakonom po prej opravljenem referendumu, s katerim se ugotovi volja prebivalcev na določenem območju. **Zakon določi tudi območje občine.**
- **140. člen** opredeljuje delovno področje samoupravnih lokalnih skupnosti. V pristojnost občine sodijo lokalne zadeve, ki jih občina lahko ureja samostojno in ki zadevajo samo prebivalce občine. Po predhodnem soglasju občine ali širše samoupravne lokalne skupnosti lahko država z zakonom prenese na občino ali širšo samoupravno lokalno skupnost opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti, če za to zagotovi tudi sredstva. V zadevah, ki jih je na organe lokalne skupnosti prenesla država, opravljajo državni organi tudi nadzor nad primernostjo in strokovnostjo njihovega dela.
- **141. člen** obravnava mestno občino. Mesto lahko dobi po postopku in ob pogojih, ki jih določa zakon, status mestne občine. Mestna občina opravlja kot svoje tudi z zakonom določene naloge iz državne pristojnosti, ki se nanašajo na razvoj mest.
- **142. člen** določa, da se občina financira iz lastnih virov. Občinam, ki zaradi slabše gospodarske razvitosti ne morejo v celoti zagotoviti opravljanja svojih nalog, država v skladu z zakonsko določenimi načeli in merili zagotovi dodatna sredstva.
- ustava v **143. členu** določa, da je pokrajina samoupravna lokalna skupnost, ki opravlja lokalne zadeve širšega pomena in z zakonom določene zadeve regionalnega pomena. Pokrajine se ustanovijo z zakonom, s katerim se določi tudi njihovo območje, sedež in ime. Zakon sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev. V postopku za sprejem zakona

mora biti zagotovljeno sodelovanje občin. Država z zakonom prenese na pokrajine opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti, mora pa jim za to zagotoviti potrebna sredstva.

- po **144. členu** državni organi nadzorujejo zakonitost dela organov lokalnih skupnosti.
- v 4. in 7. alineji prvega odstavka **160. člena** ustave je določeno, da Ustavno sodišče RS odloča o skladnosti predpisov lokalnih skupnosti z ustavo in zakoni ter o sporih glede pristojnosti med državo in lokalnimi skupnostmi, in med samimi lokalnimi skupnostmi.

EVROPSKA LISTINA LOKALNE SAMOUPRAVE

Evropska listina lokalne samouprave nalaga državam spoštovanje temeljnih pravil, ki zagotavljajo politično, upravno in finančno neodvisnost lokalnim samoupravnim skupnostim in njihovim organom brez pridržkov. Listina izhaja iz ugotovitve, da je lokalna samouprava ena najpomembnejših demokratičnih pridobitev sodobnih evropskih držav in zahteva od držav podpisnic, da svojim državljanom zagotavljajo lokalno samoupravo, lokalnim oblastem avtonomijo, da opredelijo pristojnosti, ki so lastne lokalnim skupnostim in jim zagotovijo lastne vire financiranja. Listina zahteva, da so temeljna pooblastila in pristojnosti lokalnih oblasti določena v ustavi ali zakonu.

ZAKONI

Zakon o lokalni samoupravi (v nadaljevanju: ZLS) je podlaga za delovanje samoupravnih skupnosti, predvsem občin. Občinam je v izvorno pristojnost dodelil **vse funkcije** (vendar ne taksativno), ki so vitalnega pomena za življenje in delo njenega prebivalstva in se lahko v občini kot lokalni skupnosti uresničujejo in obvladujejo bolj racionalno in učinkovito kot s centralno, državno oblastjo.

Temeljni predpis, ki vsebuje temeljna pravila **financiranja nalog** lokalnih skupnosti, je **Zakon o financiranju občin**. Občine se financirajo predvsem iz lastnih virov, pa tudi sredstev državnega proračuna, ki so jim dodeljena v obliki finančne izravnave zaradi izvajanja potreb financiranja nujnih nalog in lastnih zmožnosti.

Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij je ustanovni akt, s katerim se ustanovijo občine in določi njihovo območje. Poleg tega zakon določi tudi število članov prvih občinskih svetov in tako omogoči izvedbo volitev.

Zakon o lokalnih volitvah ureja lokalne volitve.

Za delovanje občinskih organov na posameznih področjih v občinski pristojnosti je pomembna **področna zakonodaja**, v kateri so vsebovana pravna pravila, ki natančneje razmejujejo državne naloge od nalog lokalnih skupnosti.

3. STATUS OBČINSKIH FUNKCIONARJEV

Občinski funkcionarji po ZLS so:

- člani občinskega sveta;
- župan;
- podžupan.

NARAVA IN TRAJANJE MANDATA

Člani občinskega sveta

Člani občinskega sveta (v nadaljevanju: člani OS) se volijo za **štiri leta**. Mandatna doba članov OS se začne s potekom mandatne dobe prejšnjih članov sveta, traja pa do prve seje novo izvoljenega sveta.

Do prve seje novo izvoljenega OS traja tudi mandatna doba članov OS, ki so izvoljeni na:

- predčasnih volitev po razpustitvi prejšnjega OS, ali odstopu večine članov OS;
- predčasnih volitev, če je bila občina ustanovljena po opravljenih rednih volitvah;
- volitvah, ki so bile iz kakšnega drugega razloga na podlagi zakona opravljene po rednih volitvah v občinske svete.

Župan

Mandatna doba župana traja **štiri leta**. Za začetek in trajanje mandatne dobe župana se smiselno uporablja določba o trajanju mandata članov OS.

Do prve seje novo izvoljenega OS traja tudi mandatna doba župana, ki je izvoljen na:

- nadomestnih volitev po prenehanju mandata prejšnjemu županu pred potekom mandatne dobe;
- predčasnih volitev, če je bila občina ustanovljena po opravljenih rednih volitvah;
- volitvah, ki so bile iz kakšnega drugega razloga na podlagi zakona opravljene po rednih volitvah v občinske svete.

Podžupan

Podžupana imenuje izmed članov OS župan, ki ga lahko tudi razreši.

NAČIN OPRAVLJANJA FUNKCIJE IN PLAČILO ZA OPRAVLJANJE FUNKCIJE

Občinski funkcionarji opravljajo svojo funkcijo **nepoklicno**. Župan se lahko odloči, da bo funkcijo opravljal **poklicno**. V soglasju z županom se lahko tudi podžupan odloči, da bo funkcijo opravljal poklicno.

Za opravljanje občinskih funkcij imajo občinski funkcionarji **pravico do plače**, če funkcijo opravljajo poklicno, ali do **plačila za opravljanje funkcije**, če funkcijo opravljajo nepoklicno. Plača za poklicne občinske funkcionarje je določena v skladu z **Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju**.

Če **župan** opravlja funkcijo nepoklicno, mu pripada plačilo v višini **50 odstotkov plače**, ki bi jo dobil, če bi funkcijo opravljal poklicno. Pri tem se ne upošteva dodatek za delovno dobo.

Če **podžupan** opravlja funkcijo nepoklicno, mu pripada plačilo največ v višini **50 odstotkov plače**, ki bi jo dobil, če bi funkcijo opravljal poklicno. Višino plačila določi župan ob upoštevanju obsega podžupanovih pooblastil. Pri tem se ne upošteva dodatek za delovno dobo.

Članu OS, razen podžupanu, pripada **sejnina** za udeležbo na seji OS ali seji delovnega telesa OS. Višino sejnine se določi s **pravilnikom** ob omejitvi, da letni znesek sejin, vključno s sejinami za seje delovnih teles OS, ki se izplača posameznemu članu OS, **ne sme presegati 15 odstotkov plače župana**. Pri tem se ne upošteva dodatek za delovno dobo.

NEZDRUŽLJIVOST

Funkcija župana ni združljiva s funkcijo člana OS in podžupana, članstvom v nadzornem odboru in z delom v občinski upravi ter z drugimi funkcijami, za katere tako določa zakon.

Funkcija člana občinskega sveta in podžupana ni združljiva s funkcijo župana, članstvom v nadzornem odboru in z delom v občinski upravi ali službi ožjega dela občine ter z drugimi funkcijami, za katere tako določa zakon, prav tako pa tudi ni združljiva s funkcijo načelnika upravne enote, kot tudi ne z delom v državni upravi na delovnih mestnih, na katerih javni uslužbenci izvršujejo pooblastila v zvezi z nadzorstvom nad zakonitostjo oziroma nad primernostjo in strokovnostjo dela organov občine.

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije definira funkcionarje, za katere zakon velja, med katerimi našteva tudi funkcionarje samoupravnih lokalnih skupnosti.

Nezdružljivost opravljanja funkcije in izjeme

Poklicni funkcionar ob javni funkciji ne sme opravljati poklicne ali druge dejavnosti, namenjene pridobivanju dohodka ali premoženjske koristi, lahko pa opravlja **pedagoško, znanstveno, raziskovalno, umetniško, kulturno, športno in publicistično dejavnost ter vodi kmetijo in upravlja z lastnim premoženjem.**

Komisija lahko poklicnemu funkcionarju dovoli tudi opravljanje druge dejavnosti, namenjene pridobivanju dohodka, če ni možnosti, da bi opravljanje te dejavnosti lahko vplivalo na objektivno in nepristransko opravljanje funkcije.

Prepoved članstva in dejavnosti

Poklicni funkcionar ne sme biti član oziroma opravljati dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja v gospodarskih družbah, gospodarskih interesnih združenjih, zadrugah, javnih zavodih, javnih skladih, javnih agencijah in drugih osebah javnega ali zasebnega prava, razen v **društvih, ustanovah in političnih strankah**. Prepoved velja tudi za **nepoklicnega funkcionarja**, če po svoji funkciji opravlja neposredni nadzor nad delom omenjenih subjektov.

Prepoved glede članstva in dejavnosti velja tudi za nepoklicne župane in podžupane.

Prenehanje opravljanja dejavnosti, funkcije ali članstva

Funkcionar, ki je pred nastopom funkcije opravljal dejavnost ali funkcijo, ki ni združljiva z opravljanjem njegove funkcije, mora najpozneje v **30 dneh** po izvolitvi ali imenovanju oziroma po potrditvi mandata prenehati opravljati dejavnost oziroma funkcijo.

Funkcionar, ki je bil pred nastopom funkcije član organov, katerih članstvo ni združljivo z opravljanjem njegove funkcije, mora takoj podati odstopno izjavo oziroma zahtevo za razrešitev članstva, to pa mu mora v 30 dneh od imenovanja na funkcijo prenehati.

Če **komisija** ugotovi, da funkcionar po roku, ki ga je določila komisija, še naprej opravlja nezdružljivo dejavnost, članstvo ali funkcijo, o tem obvesti pristojni organ, ki je pristojen predlagati ali začeti s postopkom za prenehanje funkcije tega funkcionarja. To pa ne velja za neposredno voljene funkcionarje.

Prepoved in omejitve sprejemanja daril

Funkcionar ne sme sprejemati daril ali drugih koristi v zvezi z opravljanjem funkcije, razen protokolarnih daril in priložnostnih daril manjše vrednosti. Prepoved velja tudi za družinske člane funkcionarja. Ne glede na vrednost daril funkcionar ne sme sprejemati daril, ki so ali bi lahko vplivala na objektivno in nepristransko opravljanje njegove funkcije.

Omejitve poslovanja

Naročnik, ki posluje po predpisih o javnem naročanju, ne sme poslovati s subjekti, v katerih je funkcionar, ki pri tem naročniku opravlja funkcijo, ali njegov družinski član, član posloводства ali je neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5 odstotkov udeležen pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju oziroma kapitalu.

Prepoved smiselno velja tudi za državne pomoči in druge oblike pridobivanja sredstev od naročnikov, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju ter za koncesije in druge oblike javno-zasebnega partnerstva, **razen za državne pomoči v primeru naravnih nesreč.**

Dolžnost prijave premoženjskega stanja

Dolžnost prijave premoženjskega stanja imajo **poklicni funkcionarji, nepoklicni župani in podžupani**. Zavezanec mora takoj, najpozneje pa v **enem mesecu** po nastopu in prenehanju funkcije ali dela, sporočiti **Komisiji za preprečevanje korupcije** podatke o svojem premoženjskem stanju.

NADOMESTITEV OBČINSKEGA FUNKCIONARJA

Nadomestitev člana OS

Če članu OS, ki je bil izvoljen **na večinskih volitvah**, preneha mandat, se opravijo nadomestne volitve.

Če preneha mandat članu OS, ki je bil izvoljen **na proporcionalnih volitvah**, postane njegov član za preostanek mandatne dobe tisti kandidat, ki bi bil izvoljen, če ne bi bil izvoljen tisti, ki mu je prenehal mandat, razen če je odstopil prej kot v šestih mesecih od potrditve mandata.

Če kandidat, ki bi po tem zakonu postal član OS za preostanek mandatne dobe, v osmih dneh ne sporoči, da sprejema funkcijo člana OS, se ta pravica prenese na naslednjega kandidata z iste liste kandidatov. Če takega kandidata ni, ga nadomesti kandidat z istoimenske liste v volilni enoti, v kateri je imela lista največji ostanek glasov v razmerju do količnika v volilni enoti. Če tudi noben kandidat s te liste kandidatov v osmih dneh ne sporoči, da sprejema funkcijo člana OS, se opravijo **nadomestne volitve**. Nadomestne volitve se opravijo tudi, če članu OS, ki je bil izvoljen na proporcionalnih volitvah, preneha mandat, ker je odstopil prej kot v šestih mesecih od potrditve mandata. Nadomestne volitve se ne opravijo, če članu OS preneha mandat manj kot šest mesecev pred potekom mandatne dobe OS, razen če OS odloči drugače. Na nadomestnih volitvah se član OS izvoli za čas do izteka mandatne dobe.

Nadomestitev župana

Nadomestne volitve župana se opravijo, če županu preneha mandat pred potekom mandatne dobe.

Nadomestitev podžupana

Župan lahko ponovno imenuje podžupana.

PRENEHANJE MANDATA

Članu OS, županu in podžupanu kot članu OS preneha mandat, če:

- izgubi volilno pravico;
- postane trajno nezmožen za opravljanje funkcije;
- je s pravno močno sodbo obsojen na nepogojno kazen zapora, daljšo od šest mesecev;

- v treh mesecih po potrditvi mandata ne preneha opravljati dejavnosti, ki ni združljiva s funkcijo člana OS, župana in podžupana;
- nastopi funkcijo ali začne opravljati dejavnost, ki ni združljiva s funkcijo člana OS, župana in podžupana;
- nastopi funkcijo ali začne opravljati delo oziroma če v enem mesecu po potrditvi mandata ne preneha opravljati funkcije ali dela v občinski oziroma državni upravi, ki ni združljiva oziroma ni združljivo s funkcijo člana OS, župana in podžupana.

Članu OS, županu in podžupanu preneha mandat z dnem, ko občinski svet ugotovi, da so nastali razlogi za prenehanje mandata.

Če **član OS odstopi**, mu preneha mandat z dnem, ko je podal odstopno izjavo županu, županu pa, ko o svojem odstopu pisno obvesti OS in občinsko volilno komisijo.

Če je župan imenovan:

- na funkcijo v organu državne uprave, ki izvaja nadzorstvo nad zakonitostjo oziroma nad primernostjo in strokovnostjo dela občinskih organov in občinske uprave;
- za načelnika upravne enote, ali vodjo notranje organizacijske enote v upravni enoti, na katere območju je občina;
- na položaj ali drugo uradniško delovno mesto v državni upravi, na katerem se izvršujejo pooblastila v zvezi z nadzorstvom nad zakonitostjo oziroma nad primernostjo in strokovnostjo dela občinskih organov in občinske uprave, mu **po zakonu** preneha mandat župana z dnem imenovanja, če ne odstopi s funkcije ali ne preneha z delovnim razmerjem.

OS se lahko predčasno razpusti, če:

- ne izvršuje odločb ustavnega sodišča, ki mu nalagajo z ustavo in zakonom skladno ravnanje;
- v letu, za katero ni bil sprejet proračun, tudi za prihodnje leto ne sprejme v skladu z zakonom predloženega in pripravljenega proračuna, ki bi lahko začel veljati ob začetku leta;
- če se v posameznem koledarskem letu po najmanj trikratnem sklicu sploh ne sestane na sklepni seji.

Župana se lahko predčasno razreši, če ne izvršuje odločb ustavnega sodišča ali pravnomočnih odločb upravnega sodišča.

Če je OS razpuščen, opravlja nujne naloge iz njegove pristojnosti v času do izvolitve novega OS župan. Če je razrešen župan, opravlja nujne naloge iz njegove pristojnosti do izvolitve novega župana podžupan oziroma član OS.

V primeru **hkratne razpustitve OS in župana** imenuje vlada **začasnega upravitelja**, ki do izvolitve novih občinskih organov opravlja nujne naloge. Za začasnega upravitelja ni mogoče imenovati osebe, ki opravlja funkcijo ali delo, ki je nezdružljivo s funkcijo člana OS in župana.

4. DELO ORGANOV V OBČINI

ZLS v posebnem poglavju določa strukturo in razmerja občinskih organov. Poznamo **tri organe občine**:

- župan;
- občinski svet;

- nadzorni odbor.

Poznamo pa še sledeče organe v občini, in sicer:

- podžupana;
- občinsko upravo;
- skupno občinsko upravo.

Župan

Župan je **izvršilni organ** v občini, izvoljen na neposrednih volitvah za dobo štirih let. Predstavlja in zastopa občino ter OS. Prav tako vodi seje OS, vendar nima pravica glasovanja, ima pa predlagalno pravico. Skladno s to pravico predlaga OS v sprejem:

- proračun občine;
- zaključni račun;
- odloke in druge akte.

Župan skrbi za **izvajanje sprejetih odločitev OS in objavo sprejetih aktov občine**. Ima tudi pravico **zadržati** objavo splošnega akta, za katerega meni, da ni skladen z veljavno zakonodajo. V kolikor pride do take situacije, župan predlaga OS, naj na svoji prvi naslednji seji ponovno odloča o aktu. Če OS vseeno objavi akt, lahko župan vloži na Ustavno sodišče RS zahtevo za oceno ustavnosti. Župan lahko tudi zadrži izvajanje na OS sprejete odločitve, za katero meni, da ni skladna z zakonom ali je v nasprotju s statutom ali drugim občinskim aktom. Nadalje OS predlaga, da o odločitvi ponovno odloča na prihodnji seji in o tem obvesti pristojno ministrstvo. V kolikor OS vztraja pri prvotni odločitvi, lahko župan sproži postopek pred Upravnim sodiščem RS.

Funkcija župana je nezdržljiva s funkcijo člana OS. Svojo funkcijo lahko opravlja **poklicno ali nepoklicno**.

Županu lahko **predčasno preneha funkcija** v primeru, ko ne izvršuje odločb ustavnega sodišča ali pravnomočnih odločb upravnega sodišča. V primeru razrešitve župana državni zbor razpiše predčasne volitve za nadomestnega župana.

Župan lahko sprejme **začasne nujne ukrepe**, če pride do razmer, v katerih bi bilo lahko v večjem obsegu ogroženo življenje in premoženje občanov, OS pa se ne bi mogel pravočasno sestati. Župan mora sprejete ukrepe predložiti OS v potrditev takoj, ko se ta lahko sestane.

Podžupan

Občina ima lahko **enega ali več** podžupanov, ki ga izmed članov občinskega sveta imenuje župan.

Naloga podžupana je predvsem pomoč županu pri njegovem delu. Župan lahko podžupana **pooblasti** za opravljanje posameznih nalog, lahko pa ga v primeru odsotnosti tudi **nadomešča**. Če ima občina več podžupanov, župana nadomešča tisti, ki ima za to pooblastilo. Če podžupani nimajo tovrstnega pooblastila, ga nadomešča najstarejši svetnik.

Svojo funkcijo lahko opravlja **poklicno oz. nepoklicno**. O poklicnem opravljanju funkcije odloča OS na predlog župana.

Podžupanu se funkcija izteče istočasno z županovo.

Občinski svet

Je **predstavniško telo občine**, ki ga volijo prebivalci občine neposredno za štiri leta. Je najvišji organ odločanja v občini. V organizaciji lokalne samouprave ima občinski svet enako mesto kot predstavniško telo v organizaciji državne oblasti (parlament).

Mandatna doba OS se začne s potekom mandata prejšnji sestavi OS in traja do prve seje prihodnje izvoljenega OS. Mandatna doba OS je lahko tudi **krajša**, in sicer ko:

- ne izvršuje odločb Ustavnega sodišča, ki mu nalagajo z ustavo in zakoni skladno ravnanje;
- v letu, za katero ni bil sprejet proračun, tudi za prihodnje leto ne sprejme proračuna;
- se v posameznem koledarskem letu po najmanj štirikratnem sklicu ne sestane na sklepni seji.

Predčasno pa lahko mandat poteče samo **članu OS**, in sicer če:

- odstopi;
- postane trajno nezmožen za opravljanje funkcije člana OS;
- izgubi volilno pravico (nasploh – npr. preneha biti državljani RS, za volitve v občini – nima več stalnega prebivališča);
- opravlja funkcijo, ki ni združljiva s funkcijo člana OS (npr. član nadzornega odbora);
- je obsojen na nepogojno kazen zapora, daljšo od šest mesecev.

ZLS določa, da člani OS svojo funkcijo opravljajo **nepoklicno**. Zakon tudi določa okvirno število članov OS, in sicer **od 7 do 45**.

Ustava določa, da sta **narodni skupnosti** neposredno zastopani v predstavniških organih lokalne samouprave. V OS na narodnostno mešanem območju imata italijanska oz. madžarska narodna skupnost svoje predstavnike, in sicer najmanj enega. Poleg narodnih skupnosti pa ima na območjih, kjer je avtohtono naseljena, svoje predstavnike tudi **romska skupnost**. Narodna skupnost ima tudi pri sprejemanju odločitev v OS zavarovan svoj položaj. Po predstavnikih narodne skupnosti v OS daje Svet narodne skupnosti soglasje k sprejemanju tistih aktov, ki se nanašajo na uresničevanje njihovih pravic.

Temeljne naloge občinskega sveta so določene v ZLS, podrobneje pa tudi v občinskih statutih. Ima predvsem urejevalno, volilno in nadzorno funkcijo ter funkcijo odločanja o konkretnih zadevah. V okviru **urejevalne funkcije** OS sprejema:

- statut;
- odloke in druge občinske akte;
- prostorske in druge načrte razvoja;
- proračun;
- zaključni račun.

V okviru **volilne funkcije** OS:

- voli oz. razrešuje člane nadzornega odbora ter člane komisij in odborov OS;
- imenuje in razrešuje člane sveta za varstvo uporabnikov javnih dobrin);

V okviru **nadzorne funkcije** OS nadzoruje delo župana, podžupana in občinske uprave glede uresničevanja odločitev OS.

Če za to ni pooblaščen župan, OS odloča tudi o **pridobitvi in odtujitvi občinskega premoženja**.

Združenje občin Slovenije

12

Odloke in druge akte, ki jih sprejema OS, mu **v sprejem predlaga župan, komisije in odbori ter vsak član OS**. OS sprejema svoje odločitve **z večino opredeljenih navzočih članov**, sklepčen pa je, če je na seji navzoča **večina članov**. Delo OS je urejeno s **poslovníkom**, ki ga sprejme z dvotretjinsko večino navzočih članov.

OS mora ustanoviti **Komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja**, ki se oblikuje po volitvah. OS lahko ustanovi tudi druge komisije in odbore. Delovna telesa, katerih naloga je obravnavati zadeve iz pristojnosti OS in dajanje mnenj in predlogov, imenuje OS med svojimi člani, lahko pa tudi med drugimi občani. OS pa lahko kot svoja posvetovalna telesa ustanovi tudi **krajevne, vaške in četrtne odbore**.

Nadzorni odbor

Je **najvišji organ nadzora javne porabe** v občini. V okviru svojih pristojnosti nadzoruje:

- razpolaganje s premoženjem občine;
- smotrnost porabe proračunskih sredstev;
- finančno poslovanje uporabnikov občinskih proračunskih sredstev.

Nadzor zajema:

- ugotavljanje zakonitosti in pravilnosti poslovanja pristojnih organov, organov in organizacij porabnikov občinskega proračuna in pooblaščenih oseb z občinskimi javnimi sredstvi in občinskim javnim premoženjem;
- ocenjevanje učinkovitosti in gospodarnosti porabe občinskih proračunskih sredstev.

V primeru kršitev mora nadzorni odbor (v nadaljevanju: NO) v roku **15 dni** o tem obvestiti **Računsko sodišče RS in Ministrstvo za finance**. O svojih ugotovitvah, ocenah in mnenjih oblikuje **poročilo s priporočili in predlogi**. Obvezne sestavine poročila določi minister za lokalno samoupravo v soglasju z ministrom za finance. OS, župan in organi porabnikov občinskih proračunskih sredstev so poročilo dolžni obravnavati in upoštevati priporočila ter predloge v skladu s svojimi pristojnostmi.

Naloge, postopke in način dela NO, njegovo oblikovanje, načela za organizacijo dela in predstavljanje, obveznosti in pravice občinskih organov v zvezi z delom ter priporočili in predlogi NO in javnost dela NO določa **statut občine**. V skladu s statutom občine sprejme NO svoj **poslovník**.

Člani NO opravljajo svojo funkcijo **nepoklicno**. Člane NO imenuje OS.

Občinska uprava

Občinsko upravo (v nadaljevanju: OU) ustanovi **OS, vodi jo direktor oz. tajnik**, njeno delo pa **usmerja in nadzira župan**. Tajnika oz. direktorja imenuje in razrešuje župan za dobo pet let z možnostjo ponovnega imenovanja.

OU je pristojna za izvajanje strokovnih, upravnih, razvojnih in drugih nalog. Njena organiziranost je odvisna od velikosti občine oz. ali gre za mestno občino ali ne. V manjših občinah so uprave enovite, medtem ko se v večjih sestavljene iz oddelkov, uradov, referatov, direktij, režijskih obratov oz. je poimenovanje notranjih enot odvisno od odločitve občin. To je urejeno v Uredbi o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest in nazivih v organih državne uprave ter v pravosodnih organih.

Organizacija in naloge OU so določene z **odlokom o notranji organizaciji**, ki ga sprejme OS. Delovna mesta v OU so določena z **aktom o sistematizaciji delovnih mest**, ki jo določi župan na predlog direktorja OU. Število delovnih mest mora biti usklajeno s **kadrovskim načrtom**, ki je priloga občinskega proračuna.

Skupna občinska uprava

Za tovrstno oblikovanje službe se **dogovorijo občine** in tako ustanovijo enega ali več organov skupne občinske uprave (v nadaljevanju: SOU). SOU se ustanovljajo predvsem za področje opravljanje inšpekcijskega nadzora – medobčinski inšpektorati, nalog s področja prostora, varstva okolja.

Organ SOU ustanovijo OS in je neposredni uporabnik občinskega proračuna tiste občine, kjer ima ta organ sedež. Upravo vodi **predstojnik**, ki ga imenujejo in razrešujejo **župani občin ustanoviteljic**. Ime in sedež organa, razmerja do občin soustanoviteljic in druge pomembne zadeve za njegovo delovanje se določijo z **odlokom o ustanovitvi organa**.

ZLS tudi določa, da se lahko z občinskim predpisom določi, da se za opravljanje posameznih upravnih nalog iz izvirne pristojnosti občine podeli **javno pooblastilo** javnemu podjetju, javnemu zavodu, javni agenciji, javnemu skladu, drugi pravni osebi ali posamezniku, če se tako omogoči učinkovitejše in smotrnejše opravljanje nalog.

Trenutno je Sloveniji organiziranih približno **70** SOU.

5. AKTI OBČINE

VRSTE AKTOV

Splošni pravni akti občine

- statut občine;
- poslovnik občinskega sveta;
- odloki;
- odredbe, pravilniki, navodila;
- sklepi.

Statut občine določa temeljna načela za organizacijo in delovanje občine, oblikovanje in pristojnosti občinskih organov, razen glede organov občinske uprave, način sodelovanja občanov pri sprejemanju odločitev v občini in druga vprašanja skupnega pomena v občini, ki jih določa zakon.

Občina zadeve iz svoje pristojnosti ureja z odloki, odredbami, pravilniki in navodili. Zadeve iz prenesene pristojnosti pa ureja z odloki in drugimi predpisi, določenimi z zakoni.

Statut

Statut je najpomembnejši splošni akt občine, saj je nekakšna občinska ustava. Z njim morajo biti usklajeni vsi drugi občinski predpisi.

Statut opredeli območje občine oziroma navede naselja, ki jo sestavljajo. Kadar je občina razdeljena na ožje dele, statut določi njihov pravni status, njihove naloge in oblike – krajevne, vaške, četrtne skupnosti. V statutu so podrobno določene naloge občine in pristojnosti njenih organov (svet, župan,

nadzorni odbor, uprava). Med poglavji statuta najdemo tudi določbe o neposrednem sodelovanju občanov v odločevalskem procesu (zbori občanov, referendum, ljudska iniciativa).

Statut sprejme OS z dvotretjinsko večino vseh članov. Postopek za sprejem statuta je ponavadi bolj razčlenjen in zahteven, kot je določen za sprejem občinskih odlokov. Pogosto je v tem postopku predvidena tudi javna obravnava. Pravila o postopku sprejema novega oziroma za spreminjanje statuta so zajeta v statutu samem.

Poslovnik občinskega sveta

Poslovnik določa organizacijo in način dela OS ter postopek za sprejem odlokov in drugih občinskih aktov. Poslovnik sprejme OS z dvotretjinsko večino navzočih članov OS.

Tudi NO v skladu s statutom sprejme svoj poslovnik.

Odlok

Odlok je najpogostejši splošni pravni akt občine. Z odlokom občina na splošen način ureja zadeve iz svoje pristojnosti, ustanavlja organe OU oziroma njeno organizacijo in javne službe. Če je tako določeno z ustreznim zakonom, lahko OS z njim normira tudi zadeve iz prenesene državne pristojnosti.

Odredba

Odredba na splošno posega v določene družbene razmere in odreja način ravnanja v takih razmerah.

Pravilnik

Pravilnik je splošni pravni akt, ki razčlenjuje določbe statuta ali kakšnega odloka zato, da ga lahko dosledneje uresničujemo v praksi. Na ta način znižujemo splošno naravo statutarnih določb in pravil v odlokih ter povečujemo njihovo neposredno uporabnost.

Navodilo

Navodilo je najpogosteje uporabljeno za podrobnejše predpisovanje načina dela organov OU.

Sklep

Sklep je lahko splošen ali posamičen akt.

Posebne vrste aktov

- proračun in zaključni račun;
- prostorski (izvedbeni) načrt ter načrti prostorskega in splošnega razvoja občine.

V **proračunu** občine so predvideni prihodki in odhodki za posamezne namene za proračunsko leto, v **zaključnem računu proračuna** pa so prikazani predvideni in realizirani prihodki in odhodki za preteklo leto.

K **posamičnim aktom** sodijo odločbe in sklepi.

Pri odločanju o pravicah in dolžnostih občanov in njihovih organizacij - **upravnih stvareh** - iz občinske in iz prenesene državne pristojnosti izdajajo občinski organi posamične akte - odločbe in sklepe.

O upravnih stvareh iz občinske pristojnosti odloča na prvi stopnji **občinska uprava**, na drugi stopnji pa **župan**, če ni z zakonom drugače določeno. O **pritožbah** zoper odločbe organa skupne občinske uprave odloča župan občine, v katero krajevno pristojnost zadeva spada, če zakon drugače ne določa. O pritožbah zoper posamične akte, izdane v upravnih stvareh iz prenesene pristojnosti, odloča pristojni **državni organ**, ki ga določa zakon. O zakonitosti posamičnih aktov občine odloča v upravnem sporu pristojno sodišče.

Materialni akti in akti poslovanja

Materialni akti in akti poslovanja občine morajo temeljiti na zakonu in drugem zakonitem predpisu.

Skladnost predpisov

Občinski predpisi kot lokalno samoupravno (avtonomno) pravo so del slovenskega pravnega sistema in kot taki morajo biti v skladu z ustavo in zakoni.

Navodilo, pravilnik in odredba morajo biti usklajeni z občinskimi odloki in občinskim statutom. Kadar so navedeni akti in druge odločitve OS - po mnenju župana - v nasprotju s statutom, župan zadrži njihovo izvajanje in predlaga OS, da o njih ponovno odloča. O skladnosti vseh občinskih predpisov z ustavo in zakoni pa na zahtevo upravičenih predlagateljev odloča Ustavno sodišče RS.

POSTOPEK ZA SPREJEM OBČINSKEGA PREDPISA

Postopek je lahko določen v občinskem statutu ali v poslovniku OS. Večkrat srečamo tudi ureditev, pri kateri so načela postopka opredeljena v statutu, njihova podrobnejša razčlenitev pa v poslovniku. Pri tem je postopek za sprejem občinskega odloka vzorec za sprejemanje vseh drugih občinskih predpisov.

Sprejem odloka lahko predlaga:

- župan;
- član OS;
- delovno telo OS;
- najmanj pet odstotkov volivcev v občini.

Predlog odloka sestavljajo:

- **naslov**: označuje vsebino odloka;
- **uvod**: ocena stanja na področju, v katerega posega odlok, razlogi za sprejem, utemeljitev ciljev in načel odloka, ocena finančnih in drugih posledic;
- **besedilo členov**: pravna pravila za vedenje in ravnanje občanov v predvidenih družbenih razmerah;
- **obrazložitev**: z izrazi vsakdanjega jezika poljudno pojasnjena nova pravna pravila.

Vrste postopkov

Redni postopek

Predlog odloka prejmejo člani OS **sedem dni pred sejo**, na kateri bodo obravnavali predlagani odlok. OS razpravlja o predlogu odloka na dveh obravnavah, ki sta praviloma na dveh sejah. Pred vsako (plenarno) sejo OS predlog odloka najprej obravnava ustrezno delovno telo OS (odbor, komisija).

Na zasedanju OS da najprej predlagatelj odloka uvodno obrazložitev, nato dobi besedo predstavnik delovnega telesa in potem člani razpravljajo o predlaganem odloku po vrstnem redu, kot so se prijavili k razpravi.

Dve obravnavi predloga odloka

Prva obravnava

V prvi obravnavi predloga odloka člani OS razpravljajo predvsem o **uvodu** odloka (ocena stanja, razlogi za sprejem, cilji, načela, posledice). Po koncu razprave sprejmejo stališča in sklepe, ki naj jih predlagatelj upošteva pri pripravi predloga odloka za drugo obravnavo. Seveda pa člani OS lahko tudi odločijo, da se odlok ne sprejme ali da se druga obravnava opravi na podlagi enakega besedila, kot je bilo pripravljeno za prvo obravnavo.

Druga obravnava

V drugi obravnavi razpravlja OS po vrstnem redu o **vsakem členu posebej** in nato o vsakem členu **glasuje**. Člani OS pa lahko tudi združijo razpravljanje in glasovanje o več členih ali poglavjih odloka.

Spremembe in dopolnitve odloka predlagajo člani OS v amandmajski obliki. (Amandma je v obliki člena dan predlog za spremembo ali dopolnitev kakšnega člena v predlogu odloka. Z amandmajev je mogoče predlagati tudi nov člen v odloku.) Kadar je k besedilu predlaganega odloka dan amandma, člani OS razpravljajo in glasujejo najprej o amandmaju ter potem še - če amandma ni bil sprejet - o predlaganem členu občinskega odloka.

Na koncu druge obravnave člani OS glasujejo o predlogu odloka v **celoti**. Odlok je sprejet, če zanj na sklepčni seji OS (več kot polovica članov OS – kvorum) glasuje **večina opredeljenih članov**.

Glasovanje o sprejemu občinskega odloka je **javno**. Glasuje se z dvigom rok ali poimenskim izjavljanjem, lahko pa tudi s pomočjo glasovalnih naprav.

Hitri postopek

Hitri postopek je mogoče uporabiti, kadar to zahtevajo **izredne potrebe države ali naravne nesreče**. Pri hitrem postopku se združita prva in druga obravnava predloga odloka na isti seji. Hitri postopek lahko predlaga vsak, ki ima pravico predlagati OS sprejem odloka. O uporabi hitrega postopka odloči OS na začetku seje. Pri hitrem postopku tudi ne veljajo roki, ki so določeni za posamezna opravila v rednem postopku sprejemanja odloka.

Uporaba hitrega postopka mora biti res izjema, saj je namen rednega dvostopenjskega postopka, da člani OS predlog odloka resno, odgovorno in poglobljeno proučijo, da se uveljavijo različni interesi in da je po soočanju teh interesov pretehtano glasovanje o sprejemu odloka.

Skrajšani postopek

Po skrajšanem postopku se lahko postopa, kadar OS sprejema **manj zahtevne** spremembe odlokov, odloča o prenehanju njihove veljavnosti ali jih usklajuje z drugimi predpisi oziroma odločitvami ustavnega sodišča. Tako kot pri hitrem postopku se lahko na isti seji izvedeta **obe obravnavi**. V skrajšanem postopku je dopustno vlagati amandmaje samo k členom sprememb in dopolnitev odloka. OS ne more sprejemati odloka po skrajšanem postopku, če temu nasprotuje najmanj ena tretjina navzočih članov.

Postopkovne in vsebinske posebnosti

Sprejem proračuna

Pri sprejemu proračuna veljajo posebnosti:

- predlagatelj proračuna je lahko samo župan;

Združenje občin Slovenije

17

- pri vlaganju amandmajev je treba upoštevati pravilo o ravnovesju med proračunskimi prejemki in izdatki;
- o predlogu proračuna razpravljajo vsa delovna telesa OS;
- župan lahko med letom predlaga rebalans proračuna občine.

Obravnavanje predloga proračuna poteka praviloma najprej v obliki splošne razprave in nato razprave po delih proračuna, glasovanje o proračunu kot celoti pa je mogoče šele, ko občinski svet ugotovi, da je predlog proračuna usklajen po delih ter glede prihodkov in odhodkov.

Sprejem obvezne razlage

Sprejem obvezne razlage občinskega predpisa lahko predlaga vsak, ki ima pravico predlagati sprejem odloka. Avtentično obvezno razlago daje organ, ki je akt sprejel, kadar pravno pravilo ni jasno in ga je mogoče razlagati na različne načine. Obvezne razlage morajo biti čim redkeje, saj je treba težiti predvsem k **jasnosti in dorečenosti** norm v občinskih splošnih pravnih aktih.

Sprejem prečiščenega besedila

Sprejem prečiščenega besedila se uporabi, kadar se občinski predpis hitro spreminja in dopolnjuje, tako da ni več jasen in pregleden. Po večkratnih spremembah predpisa je zato zaradi njegove lažje uporabe v praksi koristno pripraviti novo besedilo in ga nato sprejeti v postopku, ki je določen za sprejem odloka.

OBJAVA

Statut in drugi predpisi občine morajo biti objavljeni, veljati pa začnejo **petnajsti dan po objavi**, če ni v njih drugače določeno.

Statut in drugi predpisi občine se objavijo v **uradnem glasilu**, ki ga določi splošni akt občine, praviloma statut. Številne občine objavljajo svoje predpise v **Uradnem listu RS**, druge v uradnem glasilu občine. Občina je v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja dolžna predpise objavljati tudi na **spletni strani občine**.

6. PRISTOJNOSTI OBČIN

Občina v skladu z zakoni poseduje, pridobiva in razpolaga z vsemi vrstami premoženja, ustanavlja in vodi javna podjetja ter v okviru sistema javnih financ določa svoj proračun. Naloge občine so opredeljene kot **izvirne naloge in prenesene naloge**.

V okvir izvirnih pristojnosti občin sodijo naloge, ki si jih občine **same določijo s statutom in drugimi akti** in predstavljajo **tipično vsebino lokalne samouprave** (komunala, lokalne javne službe itd.) in **lokalne zadeve javnega pomena**, ki jih občinam določi področna zakonodaja (npr. Zakon o varnosti v cestnem prometu in drugi). Prenesene naloge pa so tiste, ki jih **država s soglasjem občine prenese** v izvajanje občini. Občina te naloge opravlja za državo. Za izvajanje teh nalog mora država zagotoviti **finančna sredstva**, velja pa tudi strožji režim nadzora. Če država pri izvajanju izvirnih nalog občine nadzoruje zgolj zakonitost izvajanja teh nalog, pri prenesenih nalogah nadzoruje tudi primernost in strokovnost izvajanja teh nalog.

IZVIRNE PRISTOJNOSTI OBČIN

Občina samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena, ki jih določi s splošnim aktom občine ali so določene z zakonom. Za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev občina zlasti:

- **upravlja** občinsko premoženje;
- **omogoča pogoje** za gospodarski razvoj občine in v skladu z zakonom opravlja naloge s področja gostinstva, turizma in kmetijstva;
- **ustvarja pogoje** za:
 - gradnjo stanovanj in skrbi za povečanje najemnega socialnega sklada stanovanj,
 - izobraževanje odraslih, ki je pomembno za razvoj občine in za kvaliteto življenja njenih prebivalcev;
- **ureja, upravlja in skrbi** za lokalne javne službe v okviru svojih pristojnosti;
- **načrtuje** prostorski razvoj, v skladu z zakonom opravlja naloge na področju posegov v prostor in graditve objektov ter zagotavlja javno službo gospodarjenja s stavbnimi zemljišči;
- **pospešuje**:
 - službe socialnega skrbstva, za predšolsko varstvo, osnovno varstvo otroka in družine, za socialno ogrožene, invalide in ostarele,
 - vzgojno, izobraževalno, informacijsko dokumentacijsko, društveno in drugo dejavnost na svojem območju,
 - razvoj športa in rekreacije,
 - kulturno-umetniško ustvarjalnost, omogoča dostopnost do kulturnih programov, zagotavlja splošno izobraževalno, knjižnično dejavnost ter v skladu z zakonom skrbi za kulturno dediščino na svojem območju;
- **skrbi** za:
 - varstvo zraka, tal, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravlja druge dejavnosti varstva okolja,
 - požarno varnost in organizira reševalno pomoč;
- **gradi, vzdržuje in ureja** lokalne javne ceste, javne poti, rekreacijske in druge javne površine, v skladu z zakonom ureja promet v občini ter opravlja naloge občinskega redarstva;
- **ureja in vzdržuje** vodovodne in energetske komunalne objekte;
- **opravlja nadzor** nad krajevnimi prireditvami;
- **organizira**:
 - komunalno-redarsko službo in skrbi za red v občini,
 - pomoč in reševanje za primere elementarnih in drugih nesreč,
 - opravljanje pokopališke in pogrebne službe,
 - občinsko upravo;
- **določa** prekrške in denarne kazni za prekrške, s katerimi se kršijo predpisi občine, opravlja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi ureja zadeve iz svoje pristojnosti, če ni z zakonom drugače določeno;
- **sprejema** statut občine in druge splošne akte;
- **ureja** druge lokalne zadeve javnega pomena.

Občina **pridobiva in obdeluje podatke**, ki jih potrebuje za opravljanje nalog, za svoje potrebe pa opravlja tudi **statistično, evidenčno in analitično funkcijo**. Gre za naslednje osebne podatke: enotna matična številka občana, osebno ime, datum in kraj rojstva, podatki o osebnih vozilih, naslov bivališča (stalnega ali začasnega) in druge.

PRENESENE PRISTOJNOSTI OBČIN

S predhodnim soglasjem občine lahko država z zakonom prenese na občino opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti. Za predhodno soglasje se šteje, če je občina pri državnem zboru vložila

pobudo za opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti. Merilo oziroma razlogi za prenos so racionalnejše in učinkovitejše izvajanje nalog v občini.

Opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti se lahko prenese na vse občine, na mestne občine, na občine na določenem območju ali na posamezno občino. Za izvajanje prenesenih nalog država občini zagotovi ustrezna finančna sredstva.

V praksi prenosov državnih pristojnosti na občine v Sloveniji do sedaj še ni bilo.

7. FINANCIRANJE OBČINE

Evropska listina lokalne samouprave določa, da so lokalne skupnosti upravičene do finančnih virov, s katerimi lahko razpolagajo v okviru svojih pooblastil. Občinam, ki ne morejo financirati lokalnih zadev javnega pomena, mora država, skladno z ZLS, zagotoviti dodatna sredstva v primerni višini. ZLS vsebuje določbe v zvezi s premoženjem občine (premičnim in nepremičnim), denarnimi sredstvi in pravicami. Občine se financirajo iz **lastni sredstev in sredstev iz naslova zadolževanja**. Skladno z zakonom občinam pripadajo sledeči prihodki:

- lastni viri;
- sredstva države za občine, ki ne morejo financirati lokalnih zadev javnega pomena v primerni višini iz lastnih sredstev;
- zadolževanje.

Sistem financiranja občin je opredeljen v Ustavi RS, ZLS, Zakonu o javnih financah, Zakonu o financiranju občin, Zakonu o izvrševanju državnega proračuna in Zakonu o računovodstvu. Zakon o financiranju občin predvideva sledeči sistem financiranja:

- **povprečnina**
Določijo jo Državni zbor RS in pomeni obseg sredstev na prebivalca v državi, ugotovljen za financiranje z zakonom določenih nalog. Višina povprečnine se določi na podlagi metodologije za izračun za financiranje nalog občin.
- **primerna poraba občine**
To je primerna poraba za posamezno občino za posamezno proračunsko leto, s katero se ugotovi primeren obseg sredstev za financiranje z zakonom določenih nalog.
- **glavarina**
Glavarina je na prebivalca ugotovljen primeren obseg sredstev za financiranje skupne primerne porabe (vsota primernih porab vseh občin za posamezno proračunsko leto).

Učinkovit sistem financiranja občin je zasnovan na **treh elementih**:

- vrsti davčnih in nedavčnih virov;
- ukrepov in pristojnosti za zagotavljanje ustreznih finančnih virov;
- instrumentov finančne politike.

Prihodki in izdatki za posamezne namene financiranja javne porabe občine morajo biti zajeti v **proračunu** občine.

LASTNI VIRI OBČINE

Lastni viri občine so **davki in druge dajatve ter dohodki od premoženja občine**. Za financiranje lokalnih zadev javnega pomena občini pripadajo:

- davek od premoženja;
- davek na dediščine in darila;
- davek na dobitke od iger na srečo;
- davek na promet nepremičnin;
- drugi davki, določeni z zakonom.

Dohodki od premoženja občine so dohodki od:

- zakupnin in najemnin za zemljišča in objekte, ki so občinska lastnina;
- vlaganj kapitala;
- vrednostnih papirjev in drugih pravic, ki jih je občina kupila;
- rent in dobička javnih podjetij;
- koncesij.

Vir financiranja občin so tudi prihodki iz naslova **dohodnine**.

Izredni lastni viri občine pa so prihodki od prodaje občinskega premoženja in donacije.

Občine imajo možnost pridobivanja finančnih sredstev tudi iz **Evropske unije**, ki s strukturnimi skladi in drugimi programi zagotavlja različne oblike pomoči, ki zajema finančne in druge ukrepe.

SREDSTVA DRŽAVE

Občinam, ki zaradi slabše razvitosti nimajo dovolj finančnih sredstev, da bi zagotovile nemoteno izvajanje z zakonom opredeljenih nalog, zagotovi država potrebna dodatna sredstva. Država zagotavlja **finančno izravnavo** v taki višini, da znaša javna poraba na prebivalca v povprečju najmanj 90 odstotkov povprečne porabe na prebivalca v Sloveniji. S finančno izravnavo in drugimi dodatnimi sredstvi se občinam poleg sredstev za financiranje tekočih nalog primerne porabe zagotavlja tudi sredstva za nujne naložbe.

ZADOLŽEVANJE OBČIN

Zadolževanje občin je opredeljeno v **Zakonu o financiranju občin**. Občina se lahko zadolži z **izdajo vrednostnih papirjev ali z najetjem posojil**. Praviloma se lahko občina zadolžuje v **državi**, v tujini pa le na podlagi zakona.

Občina se lahko zadolžuje samo za **financiranje naložb v infrastrukturo** in za **stanovanjsko gradnjo**, ne pa za tekoče poslovanje. O zadolževanju občine odloča OS s potrditvijo obsega in pogojev zadolževanja za konkreten naložbeni projekt. Občina se lahko zadolži le, če obstoječe stanje dolgov ne presega 20 odstotkov realiziranih prihodkov in če odplačila glavnice ter obresti v posameznem letu na odplačila ne preseže pet odstotkov realiziranih prihodkov. Ne glede na omejitve se občina lahko zadolži za financiranje investicij na področju **osnovnega šolstva, stanovanjske gradnje, oskrbe s pitno vodo, javne infrastrukture za ravnanje z odpadno vodo in investicij, ki so sofinancirane iz sredstev EU**, če odplačilo glavnice in obresti v posameznem letu ne preseže dodatnih treh odstotkov realiziranih prihodkov iz bilance prihodkov in odhodkov sprejetega proračuna, zmanjšanih za prejete donacije in transferne prihodke iz državnega proračuna za investicije, in če doba odplačevanja ni daljša od ekonomske življenjske dobe investicije.

V dovoljeno zadolževanje sodijo tudi **leasingi, blagovni krediti, pogodbeni razmerja**, ki pomenijo dejansko zadolžitev in katerih posledica je odplačevanje iz občinskega proračuna.

Občina pa se lahko zadolži tudi **likvidnostno**, in sicer v primeru, ko zaradi neenakomernega finančnega priliva ne more uravnovesiti izvrševanje proračuna. Občina se lahko likvidnostno zadolži do pet odstotkov zadnjega sprejetega proračuna.

Javna podjetja in javni zavodi, katerih ustanoviteljica je občina, se lahko zadolžujejo le, če so pridobili soglasje občine, ki lahko s svojim predpisom določi, kdo bo soglasodajalec. Občina pa lahko tem podjetjem in zavodom daje tudi **poročstva**, vendar le do pet odstotkov realiziranih prihodkov iz bilance prihodkov in odhodkov proračuna pred letom, v katerem se poročstvo daje.

Občina lahko skladno z Zakonom o samoprispevku uvede **samoprispevek** za izgradnjo ali rekonstrukcijo javne komunalne infrastrukture, javne prometne infrastrukture, javne infrastrukture na področju otroškega varstva, osnovnega šolstva, zdravstvenega varstva, kulture, športa in druge javne infrastrukture, ki jo zagotavlja občina. Samoprispevek se uvede po prej opravljenem **referendumu**, je **namenski prihodek** občine in se lahko uvede za največ **pet let**, in sicer za celotno območje občine ali za del naselja, naselje ali več naselij.

PREMOŽENJE OBČINE

ZLS določa, da mora občina s premoženjem gospodariti kot dober gospodar. Pravila gospodarjenja s premoženjem temeljijo na **treh temeljnih načelih**:

- načelo dobrega gospodarja;
- načelo ohranjanja in obnavljanja premoženja;
- načelo omejenega razpolaganja s premoženjem.

Premoženje občine sestavljajo:

- nepremične in premične stvari v lasti občine;
- denarna sredstva;
- pravice.

Premoženje občine se iz ekonomskega vidika deli na finančno in stvarno premoženje. **Finančno premoženje** zajema denar, pravice, kapitalske naložbe lokalne skupnosti in se preteka skozi občinski proračun. K **stvarnemu premoženju** občine pa štejemo občinske premičnine in nepremičnine. Slednje so posebej pomembne in zajemajo stavbna zemljišča, stanovanja in poslovne stavbe, lokalne ceste, javne površine, kanalizacijsko omrežje, vodovod, vrtce in šole, zdravstvene domove idr.

Odsvojitve delov premoženja je dopustna proti plačilu, ki postane del premoženja občine, razen če se del premoženja podari za humanitarne, znanstvenoraziskovalne, izobraževalne ali druge tovrstne zadeve.

Za **pridobivanje premoženja** lahko OS z **odlokom pooblasti župana**. Vrednost premoženja se izkazuje v premoženjski bilanci v skladu z zakonom.

PRORAČUN

Priprava

Proračun je **normativni akt občine**, ki zajema letni načrt prejemkov in izdatkov javne porabe občine v tekočem letu in določa način porabe javnih sredstev. Proračun **sprejme OS na predlog župana**. Župan predloži predlog občinskega proračuna za prihodnje leto OS v **30 dneh** po predložitvi državnega

proračuna v Državni zbor. Občinski proračun mora biti sprejet v roku, ki omogoča njegovo uveljavitev s **1. januarjem** leta, na katerega se nanaša.

Proračun občine je sestavljen iz treh delov:

- **splošni del**
V ta del je zajeta bilanca prihodkov in odhodkov, račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja.
- **posebni del**
Ta del sestavljajo finančni načrti posrednih proračunskih uporabnikov.
- **načrt razvojnih programov**
Ta del zajema letne načrte razvojnih programov neposrednih uporabnikov, ki so opredeljeni z dokumenti dolgoročnega razvojnega načrtovanja, s posebnimi zakoni ali drugimi predpisi.

Za **sprejem občinskega proračuna je pristojen OS**. Če proračun ni sprejet do roka, sprejme župan odločitev o **začasnem financiranju občine** in o tem obvesti OS in NO. Ta odločitev je lahko sprejeta največ za dobo **treh mesecev** in v tem času je poslovanje občine omejeno na tekoče poslovanje in onemogoča pripravo in izvajanje novih projektov ter naložb.

Župan je za **izvajanje proračuna**, za zakonitost in namenskost porabe proračunskih sredstev **odgovoren OS**. Za izvajanje proračuna so predpisani **obvezni dokumenti**, in sicer od načrta nabav in gradenj, načrta delovnih mest in finančnih načrtov neposrednih proračunskih uporabnikov do trimesečnih kvot, mesečnega načrtovanja plačilne sposobnosti proračuna, finančnih načrtov neposrednih proračunskih uporabnikov do trimesečnih kvot, do zakonsko predpisanih rokov plačil. Posebej je opredeljeno tudi oblikovanje **proračunske rezerve**, ki se oblikuje za primere odprave posledic naravnih nesreč.

Rebalans proračuna je eden od ukrepov izvajanja proračuna in pomeni ponovno uskladitev prihodkov in odhodkov že sprejetega proračuna. Rebalans sprejme OS na predlog župana, in sicer po enakem postopku, kot je predviden za sprejem proračuna.

V kolikor pride med letom do povečanja izdatkov ali zmanjšanja prejemkov zaradi novih obveznosti ali spremenjenih gospodarskih razmer, lahko občinska uprava županu predlaga **45 dnevno zadržanje izvrševanja nekaterih izdatkov**.

Poročanje

Župan mora, skladno za zakonom o javnih financah, **poročati OS o polletnem izvajanju proračuna**, ki zajema pregled šest mesečnega poslovanja. Hkrati se tudi ocenjuje izvajanje proračuna do konca leta. Ocena realizacije prihodkov in odhodkov proračuna služi tudi za pripravo predloga proračuna za prihodnje leto.

Dokončno poročilo o izvajanju občinskega proračuna in o realizaciji zastavljenih ciljev se pripravi z **zaključnim računom proračuna**. Predlog zaključnega računa pripravi župan do 31. marca tekočega leta in ga predloži OS v sprejem. Predložiti ga je treba tudi **Ministrstvu za finance**.

Nadzor

Za spremljanje učinkovitosti in zakonitosti porabe proračunskega denarja je obvezen sprotni nadzor. Na občinski ravni je za nadzor pristojen **NO**, poleg njega pa porabo proračunskih sredstev nadzirata še **Računsko sodišče RS** in **Ministrstvo za finance**.

Za vzpostavitev notranjega finančnega nadzora je odgovoren župan. Z notranjo revizijo se zagotavlja **sproten nadzor** poslovanja in porabe finančnih sredstev. V ta namen se lahko organizira služba notranje revizije v sklopu računovodske službe ali ločeno, lahko pa občina izvede notranjo revizijo z zunanjimi izvajalci.

8. VOLITVE

VOLILNA PRAVICA

Člani OS, župani in člani svetov krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti se volijo na podlagi **splošne in enake volilne pravice na svobodnih in neposrednih volitvah s tajnim glasovanjem**. Volijo se za obdobje **štirih let**.

Pravico voliti in biti voljen za člana OS ima **vsak državljan Republike Slovenije**, ki je na dan glasovanja dopolnil **18 let starosti in mu ni odvzeta poslovna sposobnost**. Pravico voliti župana ima vsak občan, ki ima **volilno pravico pri volitvah v OS**. Pravico voliti in biti voljen za člana OS imajo tudi državljani **drugih držav EU s stalnim prebivališčem v Sloveniji**, medtem ko imajo tujci iz tretjih držav le aktivno volilno pravico, ne pa tudi pasivne. Ne eni ne drugi pa ne morejo kandidirati na županskih volitvah.

Volilno pravico ima volivec v občini, v kateri ima **stalno prebivališče**.

VOLILNI SISTEM

Volitve županov potekajo po (dvokrožnem) **večinskem načelu**, medtem ko se **volitve članov OS** izvajajo po (enokrožnem) **večinskem ali proporcionalnem načelu**.

Za župana je izvoljen kandidat, ki dobi **večino veljavnih glasov**. Če noben kandidat ni dobil večine glasov, se opravi drugi krog volitev med kandidatom, ki sta dobila največ glasov. Drugi krog rednih volitev razpiše Republiška volilna komisija in se opravi najkasneje 21 dni po prvem krogu volitev.

Število članov OS se določi glede na število prebivalcev v občini. Če šteje OS **manj kot 12 članov**, se člani volijo po **večinskem načelu**. Po takšnem sistemu bodo izvoljeni tudi predstavniki narodnih skupnosti. Če šteje OS 12 ali več članov, pa se člani občinskega sveta volijo po **proporcionalnem načelu**.

Pri volitvah po večinskem načelu se glasuje o **posameznih kandidatih**. Volivec lahko glasuje največ za toliko kandidatov, kolikor članov OS se voli v volilni enoti.

Pri proporcionalnih volitvah se glasuje o **listah kandidatov v volilni enoti**. Če se glasuje o listah kandidatov, lahko volivec glasuje samo za eno listo kandidatov. Volivec lahko na glasovnici pri listi kandidatov, za katero je glasoval, označi kandidata, ki mu daje pri izvolitvi prednost pred ostalimi kandidati na listi (**preferenčni glas**). Volivec lahko da preferenčni glas samo enemu kandidatu z liste.

KANDIDIRANJE

Politične stranke po razpisu volitev do dneva vložitve kandidature kandidate določijo s **tajnim glasovanjem**. Tajno glasovanje poteka po strankarskih pravilih, morajo pa sodelovati člani stranke iz občine.

Druga možnost kandidiranja na lokalnih volitvah je s **podporo volivcev**. Da se bo nekdo lahko potegoval za sedež v OS, ga bo moral (oz. listo, na kateri bo kandidiral) v njegovi volilni enoti podpreti **najmanj odstotek** števila volivk in volivcev, ki so v tej volilni enoti glasovali na zadnjih rednih volitvah v OS (ne manj kot 15 in ne več kot 1000). Pri županskih kandidatih je prag za vstop v volilno tekmo nekoliko višji: **dva odstotka** od tistih, ki so na zadnjih volitvah v občini glasovali v prvem krogu županskih volitev (ne manj kot 15 in ne več kot 2500).

Leta 2005 noveliran Zakon o lokalnih volitvah je uvedel ti. **kvote pri kandidiranju na lokalnih volitvah**, s katerimi naj bi se spodbujalo bolj uravnoteženo kandidiranje žensk in moških na lokalni ravni. Na lokalnih volitvah 2010 bodo morale kandidatne liste političnih strank in neodvisnih list upoštevati **30 odstotno zastopanost obeh spolov**, kandidati pa bodo morali biti razporejeni tako, da bo v zgornji polovici liste izmenično najmanj vsak tretji kandidat drugega spola. Kvote pri kandidiranju se bodo na lokalnih volitev leta 2014 zvišale na **40 odstotkov**, začel pa bo veljati tudi **sistem zadrge** (ko bodo kandidati na listah razporejeni izmenično po spolu, in sicer v zgornjem delu liste).

RAZPIS IN IZVEDBA VOLITEV

Redne volitve v OS se opravijo **najprej dva meseca in najpozneje zadnjo nedeljo ali drug dela prost dan pred potekom štirih let od prejšnjih rednih volitev**. Redne volitve v OS razpiše **predsednik Državnega zbora RS** najprej 135 dni pred potekom štirih let od prejšnjih rednih volitev v občinske svete. Od dneva razpisa volitev do dneva glasovanja ne sme preteči več kot 90 in ne manj kot 60 dni.

Volilna kampanja se začne 30 dni pred dnevom glasovanja. 45 dni pred dnem glasovanjem morajo biti odprti tudi **transakcijski računi**. Občine bodo morale najpozneje 60 dni pred dnem glasovanja določiti **plakatna mesta**. Morebitni drugi krog županskih volitev razpisuje Republiška volilna komisija (v nadaljevanju: RVK), in sicer najpozneje 21 dni po dnevu prvega kroga volitev.

Lokalne volitve vodijo in izvajajo **občinske volilne komisije**. Določene naloge pri izvedbi lokalnih volitev pa opravlja tudi RVK. Za volitve predstavnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti ter predstavnikov romske skupnosti pa je potrebno imenovati posebno občinsko volilno komisijo. Člani volilnih organov imajo zaradi dela v volilnih organih ob vsakih volitvah pravico do **enkratnega nadomestila**.

Glasovanje na voliščih vodijo **volilni odbori**. Za vsako volišče se imenuje najmanj en volilni odbor. Volilni odbor sestavljajo predsednik in parno število članov ter njihovi namestniki. Imenujejo se izmed občanov, ki imajo stalno prebivališče v občini. Politične stranke, druge organizacije občanov v občini in občani lahko najpozneje v desetih dneh po razpisu volitev dajo svoje predloge za imenovanja predsednika in članov volilnega odbora ter njihovih namestnikov občinski volilni komisiji.

Občinsko volilno komisijo in volilne komisije volilnih enot v občini imenuje **OS**, volilne odbore pa **občinska volilna komisija**. Volilne komisije se imenujejo za **štiri leta**, volilni odbori pa za **vsake volitve**. Če bi članom volilnih komisij prenehal mandat v času po razpisu volitev, se jim mandat podaljša do konca volitev.

Zakon o lokalnih volitvah določa tudi, da predsednik, član volilnega odbora in njun namestnik ne more biti zakonec, oče, mati, otrok, sestra ali brat, posvojitelj ali posvojenec kandidata v volilni enoti, v kateri je ta volilni odbor imenovan, niti ne more živeti s kandidatom v zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti. Oseba, imenovana v volilni odbor, je dolžna obvestiti pristojno občinsko volilno komisijo v treh dneh po javni objavi kandidatur oziroma list kandidatov o svojem sorodstvenem ali drugem razmerju s kandidatom. Predsedniku, članu volilnega odbora in njunemu namestniku, ki je s kandidatom v sorodstvenem ali drugem razmerju, preneha funkcija v volilnem odboru, pristojna volilna komisija ga razreši in imenuje nadomestnega predsednika oziroma člana volilnega odbora ali njunega namestnika.

Volilni organi za lokalne volitve so samostojni in neodvisni organi občin. Funkcija članov volilnih organov je **častna**. Člani volilnih organov imajo zaradi dela v volilnih organih ob vsakih splošnih volitvah pravico do enkratnega nadomestila.

Pri delu občinske volilne komisije in volilnih odborov so lahko navzoči **zaupniki kandidatov** in **list kandidatov**. Predstavniki in zaupniki kandidatov in list kandidatov lahko opozorijo predsednika volilnega organa na nepravilnosti.

VOLITVE PRIPADNIKOV ITALIJANSKE, MADŽARSKE IN ROMSKE SKUPNOSTI

Pravico voliti in biti voljen za predstavnika italijanske in madžarske narodne skupnosti ter predstavnika romske skupnosti imajo pripadniki teh skupnosti, ki imajo volilno pravico. Za pripadnike narodnih skupnosti se pripravi tudi **posebne občinske volilne imenike**.

Predstavniki italijanske in madžarske narodne skupnosti ter predstavniki romske skupnosti se volijo po **večinskem načelu**. Kandidate za člane občinskega sveta določijo volivci: pripadniki manjšin za kandidature potrebujejo 15 podpisov, kandidate za romske predstavnike pa lahko s podpisi določi 15 volivcev ali organ društvene organizacije Romov v občini.

Na narodnostno mešanih območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost, imata narodni skupnosti v občinskem svetu **najmanj po enega predstavnika**. S statutom posamezne občine se določa neposredna zastopnost narodnih skupnosti tudi v drugih organih občine. Tudi na območjih, kjer živi avtohtono naseljena romska skupnost, imajo Romi v OS najmanj po enega predstavnika.

Pripadnikom italijanske in madžarske manjšine sodelovanje v občinskih svetih zagotavlja ustava. Državni zbor je leta 2002 s spremembo ZLS določil tudi 20 občin, ki so bile dolžne zagotoviti pravico do enega predstavnika v OS v občini naseljeni romski skupnosti. To so občine Beltinci, Cankova, Črenšovci, Črnomelj, Dobrovnik, Grosuplje, Kočevje, Krško, Kuzma, Lendava, Metlika, Murska Sobota, Novo mesto, Puconci, Rogašovci, Semič, Šentjernej, Tišina, Trebnje in Turnišče.

VOLILNA KAMPANJA

Uradna volilna kampanja se lahko začne **najprej 30 dni pred dnevom glasovanja**, končati pa se mora **najkasneje 24 ur pred dnevom glasovanja**.

Pravila volilne kampanje so določena v **Zakonu o volilni in referendumski kampanji**, ki volilno kampanjo opredeljuje kot vse politične oglaševalske vsebine in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivcev pri glasovanju na volitvah.

Za volilno kampanjo se štejejo zlasti:

Združenje občin Slovenije

26

- propaganda v medijih, elektronskih publikacijah in propaganda z uporabo telekomunikacijskih sredstev;
- plakatiranje;
- javni shodi v zvezi z volilno kampanjo (predvolilni shodi).

Volilno kampanjo lahko organizirajo sami kandidati, predlagatelji kandidatov ali list kandidatov, politične stranke in drugi organizatorji volilne kampanje.

Sredstva volilne kampanje so zakonsko omejena. Stroški volilne kampanje za volitve v OS ne smejo preseči **0,40 evra na posameznega volilnega upravičenca** v lokalni skupnosti. Stroški volilne kampanje za volitve župana ne smejo preseči **0,25 evra na posameznega volilnega upravičenca** v lokalni skupnosti. Če pride do drugega kroga glasovanja, se stroški volilne kampanje za kandidata, ki na tem glasovanju kandidirata, lahko povečajo še za **0,15 evra** na posameznega volilnega upravičenca v lokalni skupnosti.

Lokalna skupnost pred začetkom volilne kampanje določi višino **delnega povračila stroškov organizatorjem volilne kampanje**. Lokalna skupnost lahko določi, da pripada delno povračilo stroškov samo organizatorjem volilne kampanje, ki so jim pripadli mandati v OS, in samo organizatorjem volilne kampanje za župana, katerih kandidati so dosegli določen odstotek od skupnega števila volilnih upravičencev, ki so glasovali, pri čemer odstotek, ki ga določi lokalna skupnost, ne sme presegati **10 odstotkov**.

Višina delnega povračila stroškov organizatorjem volilne kampanje na volitvah za člane OS ne sme presegati višine povračila za dobljeni glas organizatorjem volilne kampanje za poslance državnega zbora. Višina delnega povračila stroškov organizatorjem volilne kampanje za župana ne sme presegati višine povračila za dobljeni glas organizatorjem volilne kampanje za predsednika republike. Če pride na volitvah za župana do drugega kroga glasovanja, sta kandidata, ki kandidirata v drugem krogu, upravičena do povračila stroškov le na osnovi dobljenih glasov v tem krogu.

Organizator volilne kampanje mora najkasneje **45 dni** pred dnem glasovanja na volitvah odpreti **poseben transakcijski račun z oznako »za volilno kampanjo«** in pri tem navesti tudi volitve, za katerega organizira kampanjo. Organizator volilne kampanje mora vsa finančna sredstva, ki jih sam nameni ali dobi od drugih pravnih ali fizičnih oseb za financiranje volilne kampanje, zbrati na tem transakcijskem računu. Vse stroške volilne kampanje mora organizator volilne kampanje poravnati izključno s tega računa. Ta račun je organizator volilne kampanje dolžan zapreti najkasneje v **štirih mesecih** po dnevu glasovanja. Dan zapadlosti posojil in rok odloga plačila ne smeta biti kasnejša od 30 dni pred rokom za zaprtje računa. Organizator volilne kampanje mora odpreti poseben transakcijski račun z oznako za volilno kampanjo preden opravi prvo finančno transakcijo, namenjeno volilni kampanji.

Organizator volilne kampanje mora v **15 dneh** po zaprtju transakcijskega računa predložiti OS in računskemu sodišču **poročilo** o vseh zbranih in porabljenih sredstvih za volilno kampanjo.

VOLILNA KAMPANJA V MEDIJIH

Mediji morajo **najkasneje 45 dni pred dnem glasovanja na volitvah določiti in objaviti pravila** (obseg, pogoje in način) za izrabo **programskega časa oziroma časopisnega prostora** za predstavitev kandidatov, političnih strank in njihovih programov. Lokalna skupnost mora **najkasneje 60**

dni pred dnem glasovanja na volitvah javno objaviti pogoje za pridobitev pravice do uporabe plakatnih mest.

Lepljenje in nameščanje plakatov z oglaševalskimi vsebinami za volilno kampanjo je dovoljeno na plakatnih mestih, ki jih **določi lokalna skupnost**. Lokalna skupnost mora **brezplačno**, tudi brez plačila komunalne takse, zagotoviti vsem organizatorjem volilne kampanje enakopravnost pri lepljenju in nameščanju plakatov na teh plakatnih mestih, katerih število in skupna površina morata posameznemu organizatorju volilne kampanje omogočati vsaj osnovno informiranje volivcev o listi kandidatov ali kandidatu. Lokalna skupnost lahko določi tudi **dodatna plakatna mesta**, ki so organizatorjem volilne kampanje na razpolago pod določenimi pogoji in za plačilo.

Plakatiranje zunaj plakatnih mest je dovoljeno s **soglasjem lastnika oziroma upravljavca** reklamnih tabel, stavb, drugih objektov ali zemljišč. Za nameščanje teh plakatov ni dovoljeno predpisovati posebnega dovoljenja in zaračunavati komunalne takse.

Mediji morajo volilne oglaševalske vsebine objaviti z navedbo naročnika. Pri objavah raziskav javnega mnenja o kandidatih in političnih strankah v času volilne kampanje je treba navesti izvajalca, metodologijo in naročnika raziskave. Sedem dni pred dnem glasovanja ni dovoljena objava raziskav javnega mnenja o kandidatih, listah kandidatov, političnih strankah.

VOLITVE V SVETE KRAJEVNIH, VAŠKIH IN ČETRTHNIH SKUPNOSTI

Za volitve članov svetov četrtnih skupnosti se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki veljajo za volitve v OS. Za volitve članov svetov krajevnih skupnosti in članov svetov vaških skupnosti kot delov občine se smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za **večinske volitve v OS**.

Kandidate za člane sveta krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti se lahko določi s **podpisovanjem** skupine najmanj desetih volivcev, kandidate pa določijo tudi **politične stranke**, pri določanju katerih morajo sodelovati člani stranke, ki imajo volilno pravico in stalno prebivališče v občini.

Volilno pravico imajo volivci s stalnim prebivališčem v krajevni, vaški oziroma četrtni skupnosti.

Redne volitve v svete krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti se opravijo istočasno kot redne volitve v občinske svete. Volitve v svete krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti razpiše župan, vodijo in izvajajo pa jih občinska volilna komisija in volilne komisije teh skupnosti. Volilno komisijo krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti sestavljajo predsednik in dva člana ter njihovi namestniki, ki se imenujejo izmed volivcev s stalnim prebivališčem v tej skupnosti; imenuje jo svet te skupnosti.

9. SODELOVANJE OBČANOV PRI ODLOČANJU

Iz narave lokalne samouprave izhaja, da je pravica do neposrednega sodelovanja prebivalcev pri odločanju o najpomembnejših vprašanjih v lokalni skupnosti neločljiv del ustavne pravice do lokalne samouprave – 9. člen Ustave RS.

Občani lahko o zadevah lokalnega pomena odločajo tako **posredno kot neposredno**. Posredno odločajo prek svetov, katerih člani so izvoljeni na neposrednih in tajnih volitvah. Oblike neposredne demokracije pa določa 44. člen ZLS, in te so:

- zbor občanov;

- referendum;
- ljudska iniciativa.

ZBOR OBČANOV

Gre za obliko neposrednega odločanja občanov in ga je treba posebej sklicati ali **za celotno občino** ali pa za njen **posamezni del**. Zbor občanov **skliče župan** skladno s statutom občine, mora pa ga sklicati, če to zahteva **zakon, statut ali pa 5 odstotkov volivcev**. Način sklica zbora občanov je določen v statutu, lahko pa ga skliče župan na lastno pobudo ali na pobudo OS ali sveta ožjega dela občine.

Skladno s 45. členom ZLS občani na zboru obravnavajo posamezne zadeve, oblikujejo stališča, dajejo predloge, pobude in mnenja ali odločajo. V statutu občine je določeno, koliko prebivalcev mora sodelovati na zboru, da so zadeve veljavno sprejete, in kako so k temu zavezani občinski organi.

Zbor občanov se od drugih oblik odločanja, predvsem od referenduma, razlikuje po tem, da gre za bolj **spontano in neformalizirano** odločanje, pri katerem lahko sodelujejo vsi občani z volilno pravico.

REFERENDUM

ZLS ureja naknadni referendum in posvetovalni referendum, na katerih odločajo prebivalci z volilno pravico. Na **naknadnem referendumu** se odloča o **splošnem aktu občine** (statut, odlok, odredba, pravilnik, navodilo), ni pa mogoče odločati o proračunu občine, zaključnem računu občine in aktih, s katerimi se predpisujejo občinski davki in druge dajatve. Referendum se opravi kot naknadni referendum, na katerem je odločitev ali zavrnjena ali potrjena.

OS razpiše naknadni referendum na predlog **župana ali člana OS**, mora pa ga razpisati, če to zahteva najmanj **pet odstotkov volivcev v občini in če tako določa zakon ali statut občine**. V 46. členu ZLS je določeno, da je treba predlog za razpis referenduma vložiti na OS oziroma ga pisno seznaniti s pobudo volivcev za vložitev zahteve za razpis referenduma v 15 dneh po sprejemu splošnega akta. Tako župan zadrži objavo splošnega akta do odločitve o predlogu ali pobudi oziroma do odločitve na referendumu. Če je sprejeti splošni akt ali njegove posamezne določbe na referendumu potrjen, ga mora župan objaviti z **objavo izida referenduma**. Če pa je splošni akt ali njegove posamezne določbe zavrnjene, se ta ne objavi, dokler se ob upoštevanju volje volivcev ne spremeni. Odločitev volivcev na referendumu zavezuje občinski svet do konca njegovega mandata.

Z namenom ugotovitve volje občanov lahko OS pred odločanjem o posameznih vprašanjih iz svoje pristojnosti razpiše tudi **posvetovalni referendum**. Rezultat na posvetovalnem referendumu ne zavezuje občinskih organov. **Pobudo volivcem** za vložitev zahteve za razpis posvetovalnega referenduma lahko vložijo vsi volivci, politična stranka v občini ali svet ožjega dela občine. Pobuda mora vsebovati **zahtevo** za razpis z jasno izraženim vprašanjem, ki naj bo predmet referenduma, in **obrazložitev**. Statut občine pa lahko določi, da mora biti pobuda podprta z določenim številom podpisov volivcev. Če OS presodi, da je vsebina zahteve za referendum v nasprotju z ustavo ali zakonom, lahko zahteva, da o tem odloča Ustavno sodišče RS.

Občinski svet razpiše referendum **v 15 dneh** po sprejemu odločitve o razpisu referenduma. Z **aktom o razpisu referenduma** določi tudi vsebino vprašanja, o katerem se bo odločalo na referendumu. Določi tudi dan razpisa, referendumsko območje in dan glasovanja. Akt o razpisu referenduma se objavi na način, ki je določen s statutom občine.

Odločitev na referendumu je sprejeta, če zanjo glasuje **večina volivcev, ki so glasovali**.

Občinska volilna komisija pošlje OS **poročilo o izidu glasovanja** na referendumu in ga objavi na način, ki je določen v statutu občine.

LJUDSKA INICIATIVA

48. člen ZLS določa, da **lahko pet odstotkov volivcev** v občini zahteva razveljavitev ali izdajo splošnega akta ali druge odločitve iz pristojnosti OS ali drugega občinskega organa.

Glede same vložitve zahteve in postopka izpeljave se uporabljajo določbe ZLS, ki urejajo referendumsko vprašanje.

Organ, na katerega je zadeva naslovljena, mora odločiti o zahtevi v roku, določenem v statutu občine, najkasneje pa v **treh mesecih** od vložitve zahteve.

10. JAVNE SLUŽBE

Ena izmed pomembnejših funkcij lokalne samouprave je **kvalitetna oskrba občanov z javnimi dobrinami**. Večina teh se zagotavlja v okviru sistema javnih služb. Zakon določa, da občina zagotavlja opravljanje javnih služb, ki jih **sama določi**, in tistih, za katere tako določa **zakon** (lokalne javne službe).

Način in oblike izvajanja gospodarskih javnih služb določa Zakon o gospodarskih javnih službah, ki določa, da se gospodarske javne službe določijo z zakoni s področja energetike, prometa in zvez, komunalnega in vodnega gospodarstva in gospodarjenja z drugimi vrstami naravnega bogastva, varstva okolja ter zakoni, ki urejajo druga področja gospodarske infrastrukture.

V skladu s področnimi zakoni so **obvezne gospodarske službe**, ki jih zagotavlja občina:

- oskrba s pitno vodo;
- odvajanje in čiščenje odpadnih voda;
- ravnanje s komunalnimi odpadki in odlaganje ostankov;
- javna snaga in čiščenje javnih površin;
- urejanje javnih površin in poti za pešce ter zelenih površin;
- dimnikarstvo;
- gasilstvo;
- gospodarjenje s stavbnimi zemljišči.

Način opravljanja javne gospodarske službe predpiše občina z **odlokom**.

Opravljanje lokalnih javnih služb zagotavlja občina:

- neposredno v okviru občinske uprave (režijski obrat);
- z ustanavljanjem javnih zavodov oziroma javnih podjetij;
- z dajanjem koncesij;
- z vlaganjem lastnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava.

Zaradi gospodarnejšega in učinkovitejšega zagotavljanja javnih služb lahko dvoje ali več občin skupaj ustanovi **javni zavod ali javno podjetje**. Občinski sveti udeleženih občin ustanovijo **skupni organ**, ki ga sestavljajo župani. **Akt o ustanovitvi skupnega organa** določa naloge, organizacijo dela, način sprejemanja odločitev, financiranje in delitev stroškov med občinami. Skupni organ opravlja naloge v imenu in za račun občin, ki so ga ustanovile. Sedež organa je v občini, v kateri je sedež javnega zavoda

ali javnega podjetja. Strokovne naloge za organ opravlja občinska uprava občine, v kateri je njegov sedež.

Gospodarske javne službe se **financirajo** s ceno javnih dobrin, iz proračunskih sredstev in iz drugih virov, določenih z zakonom ali odlokom lokalne skupnosti. Gospodarske javne službe naj bi se financirale z zaračunavanjem storitev, ki jih plačujejo uporabniki javnih dobrin na podlagi vnaprej določenih tarif, taks, nadomestil ali povračil.

Cene se določajo in oblikujejo na način, določen v zakonu, podzakonskem predpisu ali odloku lokalne skupnosti. Gospodarske javne službe, s katerimi se zagotavljajo javne dobrine, katerih uporabniki niso določljivi ali katerih uporaba ni izmerljiva, se financirajo iz sredstev proračuna.

Pristojnosti OS:

- z odlokom predpiše način opravljanja lokalne gospodarske javne službe;
- z odlokom predpiše izbirne lokalne gospodarske javne službe;
- sprejme program javnega gospodarskega zavoda in javnega podjetja za obvladovanje kakovosti poslovanja;
- z odlokom lahko predpiše pogoje in način javne, posebne in podrejene rabe objektov in naprav, namenjenih za izvrševanje lokalnih gospodarskih javnih služb;
- poveri opravljanje strokovno tehničnih, organizacijskih in razvojnih nalog na področju gospodarskih javnih služb za to usposobljeni organizaciji ali podjetju;
- z odlokom ustanovi javni holding za področje posamezne ali več lokalnih gospodarskih javnih služb;
- za posamezno ali več gospodarskih javnih služb ustanovi telesa za varstvo uporabnikov javnih dobrin;
- z odlokom organizira režijski obrat kot organizacijsko enoto uprave oziroma službe lokalne skupnosti;
- z aktom o ustanovitvi (odlokom) ustanovi javni gospodarski zavod za opravljanje ene ali več gospodarskih dejavnosti, kadar se v celoti izvajajo kot neprofitne, njihovo izvajanje pa zahteva samostojno organizacijo izven uprave lokalne skupnosti;
- izvaja ustanoviteljske pravice v javnem gospodarskem zavodu;
- imenuje člane upravnega odbora javnega gospodarskega zavoda;
- ustanovi javno podjetje;
- izvaja ustanoviteljske pravice v javnem podjetju;
- imenuje in razrešuje direktorja javnega podjetja;
- z odlokom določi primere, ko opravljanje določene dejavnosti kot koncesionirane gospodarske javne službe ni mogoče;
- s koncesijskim aktom (odlok) določi predmet in pogoje opravljanja posamezne lokalne gospodarske javne službe;
- na podlagi vloge o zainteresiranosti začne postopek za izdajo koncesijskega akta;
- odloči o prisilnem odkupu koncesije;
- odvzame koncesijo koncesionarju;
- odloči o prevzemu koncesionirane lokalne gospodarske javne službe v režijo;
- izda dovoljenje za prenos opravljanja koncesionirane lokalne gospodarske javne službe s koncesionarja na drugo osebo;

- prenese opravljanje koncesionirane gospodarske javne službe s koncesionarja na drugo osebo;
- z odlokom določi način in postopek oblikovanja cen dobrin in storitev lokalne gospodarske javne službe;
- v proračunu zagotovi sredstva za financiranje javnih dobrin lokalnih gospodarskih javnih služb, katerih uporabniki niso določljivi ali katerih uporaba ni izmerljiva;
- za financiranje lokalnih gospodarskih javnih služb lahko predpiše davek v skladu s predpisi, ki urejajo financiranje javne porabe in nalog lokalnih skupnosti;
- odloči o dodelitvi bonov (voucherjev) uporabnikom javnih dobrin.

Pristojnosti OU:

- opravlja strokovno-tehnične, organizacijske in razvojne naloge na področju gospodarskih javnih služb;
- odloči o pravici uporabnika storitev lokalne gospodarske javne službe;
- objavi javni razpis za pridobitev koncesionarjev;
- z upravno odločbo odloči o izbiri koncesionarja.

Pristojnost župana: z izbranim koncesionarjem sklene **koncesijsko pogodbo**.

11. POVEZOVANJE OBČIN

Povezovanje občin v interesne zveze in združenja urejata 86. in 86a. člen ZLS.

INTERESNA ZVEZA OBČIN

ZLS določa, da lahko občine zaradi skupnega urejanja in izvajanja posameznih upravnih nalog ter izvajanja skupnih razvojnih in investicijskih programov ustanovijo **interesne zveze**. Interestna zveza je oseba javnega prava, njeno poslovanje – pravice, obveznosti in odgovornosti so opredeljene v ustanovnem aktu zveze.

Zveza ima **svet**, ki ga sestavljajo župani občin ustanoviteljic. Z aktom o ustanovitvi zveze je določeno število predstavnikov OS občin ustanoviteljic. Vsaka od ustanoviteljic mora imeti **vsaj dva** člana sveta in nobena ne več kot polovice članov sveta. Z aktom o ustanovitvi se določi:

- ime in sedež zveze;
- naloge, ki jih bodo ustanoviteljice urejale in izvajale;
- začetek delovanja in prenehanje zveze;
- pristojnosti zveze;
- sestava, organizacija in način odločanja sveta;
- zagotavljanje sredstev za delovanje in izvajanje nalog zveze;
- zastopanje zveze;
- pravice, obveznosti in odgovornosti ustanoviteljic;
- načela urejanja medsebojnih premoženjskih in drugih razmerij;
- predpisi in drugi akti iz pristojnosti občinskih organov, ki jih sprejema svet zveze.

ZDRUŽENJE OBČIN

Občine lahko zaradi predstavljanja in uveljavljanja lokalne samouprave in skupnega zagotavljanja svojih interesov ustanovijo **združenje**. ZLS natančneje določa pogoje in postopek za pridobitev statusa

reprezentativnega združenja. Združenje ima status osebe javnega prava, njegovo poslovanje je opredeljeno z aktom o ustanovitvi združenja.

Ustanoviteljice združenja z aktom o ustanovitvi določijo:

- ime in sedež združenja;
- organe združenja;
- financiranje združenja;
- nadzor nad poslovanjem;
- cilje in naloge združenja;
- pravice, obveznosti in odgovornosti združenja v pravnem prometu;
- zastopanje združenja;
- pravice in obveznosti članic;
- način včlanjevanja oziroma prenehanja članstva;
- prenehanje poslovanja združenja.

Združenje **zastopa interese svojih članic** pred državnimi organi, kadar ti oblikujejo ali sprejemajo zakone ali druge predpise, s katerimi se določajo naloge, pravice, obveznosti in odgovornosti občin, ali se s predpisi kako drugače posega v njihove koristi. 94. člen ZLS jasno določa, da mora biti s strani pripravljavcev zakonov in podzakonskih predpisov pred dokončnim oblikovanjem zakonov in drugih predpisov, ki zadevajo področje delovanja občin, zagotovljeno **ustrezno sodelovanje** z združenji občin. V okviru združenja delujejo različne **strokovne službe**, ki opravljajo naloge obveščanja občin, skrbijo za pripravo izobraževanj za predstavnike občin, zagotavljajo strokovno pomoč občinam in zvezam občin. Združenje lahko ustanovi skupne strokovne službe, ki po pooblastilu izvajajo naloge za članice združenj.

V Sloveniji delujejo **tri združenja občin**, in sicer:

- Združenje občin Slovenije;
- Skupnost občin Slovenije;
- Združenje mestnih občin Slovenije.

Merila in postopek za sestavo stalnega predstavništva reprezentativnih združenj občin za sodelovanje z državnimi organi ter njihovih delegacij v mednarodnih organizacijah občin in v drugih mednarodnih organizacijah določi **Vlada RS**. Pri tem se upošteva načelo, da se število članov posameznih delegacij določi po proporcionalnem načelu glede velikosti združenja in na ta način zagotovi, da ima vsako reprezentativno združenje v delegaciji **vsaj enega predstavnika**, kadar število članov delegacije to dopušča.

Sredstva za delegacije reprezentativnih združenj v organih **Sveta Evrope in Evropske unije**, ki bremenijo države, se zagotovijo v državnem proračunu.

Združenje občin Slovenije

Združenje občin Slovenije (v nadaljevanju: ZOS) je bilo ustanovljeno **2. februarja 1999** na pobudo **desetih manjših občin** (Beltinci, Borovnica, Divača, Naklo, Podvelka-Ribnica, Preddvor, Rogašovci, Starše, Sv. Jurij ob Ščavnici in Vodice) in šteje 138 članic. Razloga za ustanovitev sta predvsem dva: **porast števila občin** in **neustrezno financiranja občin**. Nove občine so bile praviloma brez vsakršne upravne infrastrukture in niso imele zagotovljene tako rekoč nobenih lastnih prihodkov.

ZOS s sedežem v **Ljubljani** je interesno združenje slovenskih občin s statusom reprezentativnega zastopnika lokalnih interesov. Zastopa interese slovenskih občin na državni in mednarodni ravni ter se povezuje s sorodnimi institucijami in organizacijami tako doma kot tudi v tujini; prav tako sodeluje z drugimi pravnimi osebami, ki lahko združenju nudijo strokovna znanja in izkušnje s področja lokalne samouprave in gospodarskih javnih služb. Svoje cilje dosega s pomočjo tajništva in strokovnih odborov, tako da organizira različne prireditve, strokovne posvete, seminarje, delavnice, oblikuje predloge oziroma rešitve na področju lokalne samouprave in jih posreduje državnim organom. Združenje deluje kot informacijsko središče, občinam svetuje v pravnih, davčnih in gospodarskih vprašanjih ter skrbi za izdajo glasila in različnih strokovnih gradiv. Občinam nudi tudi strokovno podporo v procesu prilagajanja pravnemu redu Evropske unije, usposablja zaposlene v občinskih upravah in javnih podjetjih (zapolnjevanje kadrovske vrzeli) ter nudi druge konkretne projekte s ciljem modernizacije in profesionalizacije zaposlenih v občinskih upravah in javnih podjetjih.

K ZOS lahko poleg občin pristopijo tudi druge pravne osebe, katerih članstvo je koristno zaradi njihovega strokovnega znanja in izkušenj ali njihovega siceršnjega pomena pri opravljanju določenih opravil, ki spadajo v delokrog občin.

Skupnost občin Slovenije

Skupnost občin Slovenije ima sedež v **Mariboru** in šteje 166 občin članic. Ustanovljena je bila leta **1992**.

Skupnost opravlja za svoje članice vrsto nalog, med drugim tudi: zastopanje skupnih interesov občin v razmerju do državnih organov in mednarodnih institucij, pripravlanje stališč in predlogov občin do zakonskih predlogov, ki se tičejo občin, zastopanje lokalnih skupnosti v postopkih sklepanja kolektivnih pogodb za zaposlene v občinskih upravah in javnih službah, organiziranje razprav o aktualnih vprašanjih, pomembnih za lokalne skupnosti, organiziranje izobraževanj za potrebe občin članic in drugo.

Združenje mestnih občin Slovenije

Združenje ima sedež v **Ljubljani** in je bilo ustanovljeno v letu **2010** in ima 8 članic – mestnih občin.

12. MEDNARODNO POVEZOVANJE OBČIN

V mednarodnem okviru se občine povezujejo pri pripravi različnih projektov, ki so financirani s strani EU.

Občine se povezujejo tudi s pobratenji in tako sodelujejo pri organizaciji različnih dogodkov in izobraževanj. Sodelovanje se vzpostavlja tudi na kulturnih in športnih področjih. Pobratenja se tako sklepajo na področjih varstva in zaščite okolja, prostorskega načrtovanja, poklicnega usposabljanja, integracije invalidov, emigrantov in socialno ogroženih, na področju brezposelnosti, preprečevanja kriminala, mladinske politike in varstva otrok, spodbujanja različnih gospodarskih dejavnosti itd.

Na ta način lahko občine pridobijo pomembne informacije o delovanju in organizaciji lokalne samouprave v tujini ter izkušnje za nadaljnje delo.

13. LITERATURA IN PRAVNI VIRI

LITERATURA:

- Dr. Katarina Žagar, Lokalna samouprava (organizacija in funkcija), Ljubljana 2007
- Dr. Franc Grad, mag. Janez Pogorelec, Državna ureditev, Ljubljana 2005
- Katalog pristojnosti občin, Lex localis; <http://www.lex-localis.info/>
- Dr. Stane Vlaj, Vodnik po slovenski lokalni samoupravi, Ljubljana 2001

PRAVNI VIRI:

- Ustava Republike Slovenije, Ur. l. RS, št. [331/1991-I](#), [42/1997](#), [66/2000](#), [24/2003](#), [69/2004](#), [69/2004](#), [68/2006](#)
- Zakon o ratifikaciji Evropske listine o lokalni samoupravi, Ur. l. RS, št. [57/96](#)
- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS), Ur. l. RS, št. [60/2007](#), [94/2007-UPB2](#)
- Zakon o lokalnih volitvah (ZLV) Ur. l. RS, št. [60/2007](#), [94/2007-UPB3](#), [45/2008](#)
- Zakon o volilni in referendumski kampanji (ZVRK)
Ur. l. RS, št. [41/2007](#), [103/2007-ZPoIS-D](#), [105/2008](#) Odl.US: U-I-295/07-8
- Zakon o gospodarskih javnih službah (ZGJS)
Ur. l. RS, št. [32/1993](#), [30/1998-ZZLPPO](#), [127/2006-ZJZP](#), [38/2010-ZUKN](#)
- Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK)
Ur. l. RS, št. [45/2010](#)
- Zakon o financiranju občin (ZFO)
Ur. l. RS, št. [90/2005](#), [32/2006-UPB1](#), [123/2006-ZFO-1](#), [57/2008-ZFO-1A](#)